

Ilmoitusmenettelyyn liittyviä kysymyksiä ja vastauksia

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 1166/2018 ja valtioneuvoston asetus ympäristönsuojeluasetuksen muuttamisesta 50/2019

1. ELY-keskusten tehtäviin kuuluu tukea kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ympäristölupiin liittyvissä asioissa. Koskeeko tämä myös ilmoitusmenettelyä?

ELY-keskusten tehtäviin kuuluu ympäristönsuojelulakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin liittyvien asioiden ohjaaminen ja edistäminen. ELY-keskus tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa, siten myös ilmoitusmenettelyyn liittyvissä kysymyksissä. Kunnan tuleekin kääntyä soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä ensisijaisesti ELY-keskuksen puoleen.

2. Vaikuttaako muutoksenhaku toiminnan aloittamisoikeuteen tai toiminnan jatkamiseen? Tarvitseeko ilmoituspäätöksen olla lainvoimainen ennen kuin rakennus otetaan käyttöön?

Ilmoitusmenettelyssä toiminnanharjoittaja voi muutoksenhausta huolimatta aloittaa toiminnan ja jatkaa olemassa olevaa toimintaa, mutta hänen tulee noudattaa ilmoituspäätöksen määräyksiä. Toiminnanharjoittajan kannattaa kuitenkin uutta toimintaa aloittaessaan huomioida, että muutoksenhaun johdosta päätös voi muuttua.

3. Onko naapurikiinteistöluettelo liitettävä ilmoitukseen? Tuleeko siihen kaikki kiinteistöt, vaikkei niillä ole rakennuksia?

Naapurikiinteistöluettelo on liitettävä ilmoitukseen. Luettelossa pitää olla mukana myös rakentamattomat kiinteistöt.

4. Raukeako vanha ympäristölupa automaattisesti ilmoitusmenettelyasian vireille tullessa YSL 29 § tai YSL 89 § perusteella? (Vastausta tarkennettu 27.3.2020.)

Ei, mutta ilmoituspäätös pääsääntöisesti korvaa vanhan luvan. Jos toiminnanharjoittaja hakenut muutosta vain osaan voimassa olevan luvan määräyksistä, Ilmoituspäätöksessä annetaan uudet määräykset ja päätökseen kirjataan, että muilta osin ympäristölupa jää voimaan.

5. Jos ilmoitusta ei täydennetä määräajassa. Tehdäänkö ilmoituksen käsittelemättä jättämisestä päätös vai riittääkö ilmoitus harjoittajalle?

Tehdään tutkimatta jättämispäätös ja siihen liitteeksi valitusosoitus.

6. Ovatko kuulemiset ja lausunnot kevyempiä ilmoitusmenettelyssä?

Lainsäädäntö on sama kuin ympäristölupamenettelyssä. Viranomaisen voi YSL:n 115e §:n perusteella harkita lausuntojen ja kuulemisten keventämistä.

7. Tehdäänkö uusi ilmoitusmenettely, jos paikka vaihtuu rakentamisen yhteydessä?

Kyllä tehdään. Uusi ilmoitus on tehtävä, koska hakemus on käsitelty ja haitankärsijät kuultu alun perin ilmoitetun sijainnin perusteella.

8. Tehdäänkö ilmoituksen käsittelyssä virhe, jos ei kuulla naapureita tai vieressä olevia kiinteistöjä?

Kyllä tehdään. Asianosaisia tulee kuulla, kuulematta jättäminen on virhe.

9. Jos ilmoituksen mukaista toimintaa ei ole aloitettu, mikä on raukeamisaika?

Jos ei mitään ole tehty, viranomaisen voi rauettaa päätöksen 5 vuoden päästä YSL 88 §:n mukaisesti. YSL 170 § velvoittaa toiminnanharjoittajan ilmoittamaan, jos toiminnan aloittaminen siirtyy tai peruuntuu.

10. Jos ilmoitus on jätetty ja täydennyksen jälkeen viranomaisen huomaa, että kaikki ei menekään kuten toiminnanharjoittaja on ilmoittanut. Voiko näihin puuttua täydentävillä määräyksillä? (Vastausta täydennetty 27.3.2020)

Ei ole estettä täydentäville määräyksille. Ilmoituspäätöksen antamisen jälkeen toimintaan puututaan valvonnalla ja tarvittaessa hallintopakkeinoin.

11. Mitä ilmoituspäätöksessä annettaviin määräyksiin saa kirjata (esim. eläinsuojien osalta polttoainesäiliöiden suojaukset, rantalaidunnus, etäisyys kaivoon, lantalan kattaminen)?

Ilmoituspäätökseen voidaan lisätä tarvittavat määräykset vastaavasti kuin lupapäätöksessäkin. YSL 115 d §:ssä säädetään myönteisen ilmoituspäätöksen edellytyksistä. Määräyksiä ei kuitenkaan tule antaa asioista, joista on jo säädetty asetuksella (esim. eläinsuoja-asetus, nitraattiasetus).

12. Voiko ilmoituslomakkeen julkaista päätöksen liitteenä netissä?

Lomake on osa päätöstä, eli voi julkaista. Tiettyjen henkilötietojen peittäminen on tehtävä säädösten mukaisesti.

13. Mikä on ilmoitusmenettelyn ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen luvan suhde ja käsittelyjärjestys?
(Vastausta täydennetty 27.3.2020)

Ilmoitusmenettelyn ja MRL:n välisestä suhteesta ei ole säädetty laintasolla. Käytännössä usein on haettu toiminnalle ympäristölupa ja vasta sen jälkeen rakennuslupa. Tämä on suositeltava tapa myös ilmoitusmenettelyssä.

14. Onko mahdollista, että ilmoituksia käsitellään ilman lautakuntakäsittelyä?

Kunnat päättävät itse, kuinka käsitellään.

15. Toiminnan laajentamiseen on voimassa oleva ympäristölupa, mutta laajennus ei ole toteutunut. Toiminnanharjoittaja haluaa palata alkuperäiseen tilanteeseen (ennen laajennukselle haettua ympäristölupaa). Miten toimitaan?

Tehdään ilmoitusmenettelyn mukainen ilmoitus (Olemassa olevan toiminnan ympäristöluvan muuttaminen, YSL 89 §).

16. Toiminnalla on ympäristölupa, mutta valvonnassa havaitaan, että tilanne käytännössä poikkeaa siitä, mitä on luvassa (toiminta on laajempaa kuin olemassa olevassa luvassa). Toiminta on sen kokoista, että se kuuluu ilmoitusmenettelyyn jatkossa. Kuinka menetellään? (Täsmennetty 27.3.2020)

Toiminnanharjoittaja tekee ilmoituksen olemassa olevan toiminnan olennaisesta muuttamisesta (YSL 29 §), jos toiminnan ympäristövaikutukset lisääntyvät tai muussa tapauksessa olemassa olevan toiminnan ympäristöluvan muuttamisesta (YSL 89 §). Tarvittaessa viranomainen voi kehottaa jättämään ilmoituksen ja viime kädessä tehostaa kehotusta hallintopakkokeinoin.

17. Toiminnanharjoittajalla on ympäristölupa toiminnalleen pohjavesialueella. Sovelletaanko kohteeseen ilmoitusmenettelyä, jos toiminnanharjoittaja hakee muutoksia ympäristölupaan?

Tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella sijaitseva eläinsuoja on luvanvarainen. Ei sovelleta ilmoitusmenettelyä.

18. Biokaasulaitos, eläinsuoja ja biodieselaitos ovat samassa ympäristöluvassa. Jos toiminnanharjoittaja hakee muutosta ympäristölupaan jonkin em. toiminnon mukaan, siirrytäänkö ilmoitusmenettelyyn? Biokaasulaitos ja eläinsuoja sekä biodieselaitos ovat toiminnallisesti ja läheisesti yhteydessä toisiinsa.

Jos eläinsuojan eläinmäärä on ilmoituksenvaraisuuden mukainen, eläinsuojan osalta sovelletaan ilmoitusmenettelyä. Muut toiminnot jäävät luvanvaraisiksi. Ilmoitusmenettelyssä ei sovelleta YSL 46 §:ää eri toimintojen lupa-asioiden samanaikaisesta käsittelystä. Jos eläinmäärä ylittää luvanvaraisuusrajan, toiminnot voidaan käsitellä samanaikaisesti.

19. Voiko toiminnanharjoittajalle tehdä myönteisen ilmoituspäätöksen, jos toiminnasta saattaa aiheutua haittaa vesistölle.

Ilmoituksen jättöaikana tulee arvioida saattaako toiminnasta aiheutua YSL 27 §:n 2 momentin mukaista vesistön pilaantumista. Jos saattaa, tapaus siirtyy lupamenettelyyn.

20. Miten toimitaan, jos tiedetään, ettei toiminnanharjoittaja noudata ilmoituspäätöksen määräyksiä? Kenen vastuulla on ottaa huomioon, että toiminta on määräysten mukaista?

Ilmoituspäätöksiä valvotaan kuten lupia. Päätösten valvonnassa on vastaavat kielto- ja keskeyttämisoikeudet kuin lupamenettelyssä. Valvontaviranomaisen tulee puuttua määräysten vastaiseen toimintaan. Toiminta tulee saattaa vaatimusten mukaiseksi.

21. Millä tarkkuudella eläinmäärä pitää ilmoittaa?

Ilmoitetaan eläinsuojan enimmäiseläinpaikat. Eläinmäärät ilmoitetaan YSL 1166/2018 liitteen 3 mukaisella jaottelulla. Eläinpaikkamääriä tarvitaan arvioitaessa luvan- tai ilmoituksenvaraisuutta ja asetuksen 138/2019 vähimmäisetäisyystaulukoiden soveltamista varten.

22. Mikä on eläinsuojassa olennaisen muutoksen raja, jos vain tilan eläinmäärä muuttuu? On tilanteita, joissa ei rakenneta mitään uutta, eli tehdään vain sisätilamuutoksia ja olemassa olevat lantalat sekä peltoala ovat riittävät. Onko eläinmäärän kasvu tai tuotantosuunnan vaihtaminen olennainen muutos?

Viranomaisen on tapauskohtaisesti harkittava, lisääkö tai muuttaako eläinmäärän muutos toiminnan ympäristövaikutuksia/päästöjä. Kiinteiden yksiselitteisten rajojen asettaminen olennaiselle muutokselle ei ole mahdollista.

Nykyisessä luvassa tai ilmoituspäätöksessä sallitun eläinmäärän pysyvä ylittyminen on lähtökohtaisesti toiminnan olennainen muutos. Arvioinnissa huomioidaan mm. nykyisten lannan varastointitilojen riittävyys ja vähimmäisetäisyyksien täyttyminen häiriintyviin kohteisiin, joille on asetuksissa annettu eläinmäärään perustuvat vaatimukset. Lannan käsittelyssä ja lannan määrän kasvussa tapahtuvat muutokset ovat usein toiminnan olennaisia muutoksia. Eläinsuojan luvassa tai ilmoituspäätöksessä voidaan sallia eläinten ikäjakaumamuutokset sillä perusteella, että lannan määrä ei lisäännä, eikä tuotantosuunta muutu.

Muutoksen olennaisuuden arviointi toiminnanharjoittajan antamien tietojen pohjalta ja lupa- tai ilmoitusmenettelyyn velvoittaminen on valvontaviranomaisen tehtävä.

23. Mikä on toimivaltainen viranomainen, jos ilmoituksenvarainen toiminta sijaitsee useamman ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella?

Ilmoitusmenettelyä säädettäessä ei muutettu YSL:n 34 §:ää, joten ilmoitusmenettelyssä toimivaltainen viranomainen määräytyy pääsääntöisesti 115 a §:n mukaan. Toiminnan sijoittuminen esimerkiksi osin kahden kunnan alueelle ei siten lähtökohtaisesti tuo toimivaltaa ilmoituksenvaraisissa toiminnoissa valtion ympäristölupaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan ohjeistaa jättämään hakemus sen kunnan viranomaiselle, jonka alueelle suurin osa toiminnoista sijoittuu. Ilmoitusta käsittelevä viranomainen pyytää lausunnon mm. sellaisen kunnan viranomaiselta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset voivat ilmetä sekä muilta tarpeellisilta tahoilta 42 §:n mukaisesti, erityisesti yli kuntarajojen sijoittuvan toiminnan kohdalla. Ilmoituksenvarainen toiminta on kuitenkin ratkaistava lupamenettelyssä 29 a §:ssä mainituissa tilanteissa. Näissä tapauksissa 34 §:n 2 momenttia voidaan soveltaa.

Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista 138/2019

1. Mitä asetuksessa tarkoitetaan kiinteistöllä?

Kiinteistöllä tarkoitetaan esimerkiksi tilaa tai tonttia, jolle eläinsuoja sijoitetaan. Vähimmäisetäisyydet määritellään naapurikiinteistöjen häiriintyviin kohteisiin.

2. Voiko naapuruussuhdelain perusteella luvittaa ilmoituksenvaraisen eläinsuojan asetuksen suojaetäisyyksiä lähemmäksi häiriintyvistä kohteesta, jos vähimmäisetäisyyksivaatimus ei täyty?

Ei voi. Eläinsuoja ei siirry ilmoituksenvaraisesta luvanvaraiseksi sen vuoksi, että etäisyysvaatimus ei täyty.

3. Tarkoitetaanko asetuksessa eläinsuojalla eläinsuojarakennusta vai usean erillisen rakennuksen (joissa pidetään eläimiä) kokonaisuutta?

Tarkoitetaan toimintakokonaisuutta, jolloin uuden samaan toimintaan liittyvän erillisen eläinsuojan rakentaminen katsotaan laajennukseksi.

4. Milloin laajennus tarkoittaa sellaisia muutoksia, että toiminta on katsottava uutta vastaavaksi? (Vastausta muutettu 1.2.2021.)

Arviointi on aina tehtävä tapauskohtaisesti kunkin hakemuksen ominaispiirteistä riippuen. Oikeuslaitos on tehnyt useita ratkaisuja, joissa toiminnan laajennus on tulkittu uutta toimintaa vastaavaksi. Laajennuksen tulkitseminen uutta toimintaa vastaavaksi ei ole oikeuslaitoksen ratkaisuissa sidottu laajennuksen suuruuteen (esim. 2,5 kertainen), vaan arvioinnissa on huomioitu mm. asutuksen läheisyys ja ympäristövaikutukset.

5. Eläinsuojan laajennuksella on lainvoimainen lupa, mutta rakentamista ei ole aloitettu. Katsotaanko eläinsuoja olemassa olevaksi vai ei?

Olemassa oleva tarkoittaa rakennettua ja toiminnassa olevaa eläinsuojaa.

6. Tehdäänkö päätös vähimmäisetäisyydestä poikkeamisesta ilmoituspäätöksen yhteydessä?

Kyllä. Päätöksen tekee viranomaisen, joka arvioi täyttyykö asetuksessa säädetty edellytykset vähimmäisetäisyydestä poikkeamiselle. Viranomaisen tulee kirjata päätöksen perustelut poikkeamisen edellytysten täyttymiselle.

7. Mitä asetuksen liitteen 1 vähimmäisetäisyydestä sovelletaan broileriemoille?

Broileriemokasvattamon vähimmäisetäisyys määritetään käyttämällä broilerien taulukkoa 3.

8. Onko kuivalannan varastointitilaan aina rakennettava kiinteä katto? Nitraattiasetuksen mukaan riittää lannan peittäminen esim. pressulla.

Luvanvaraisilla eläinsuojilla nitraattiasetuksessa tarkoitettu kiinteä kate on yleensä toteutettu rakentamalla katto suurien lantamäärien vuoksi. Pienemmissä lantaloissa lanta

voidaan peittää pressulla (sitä, että sadevesien pääsy varastointitilaan estetään), joka voidaan katsoa tässä tapauksessa etäisyystaulukon mukaiseksi kiinteäksi katteeksi.

9. Miten vanhojen eläinsuojien ja lantaloiden tekniikat huomioidaan etäisyysvaatimusta määritettäessä?
(Vastausta tarkennettu 27.3.2020)

Taulukkoarvoja käytetään uusille eläinsuojille, eläinsuojien laajennusosille ja uusille lantaloille, jolloin etäisyys määräytyy sen sarakkeen mukaan, mitä tekniikoita uudessa eläinsuojassa, eläinsuojan laajennusosassa ja uudessa lantalassa otetaan käyttöön. Laskennassa huomioidaan tilan kaikkien eläinten määrä, jolloin vanhan eläinsuojan ja lantalan hajukuorma tulee huomioiduksi.

Jos uusissa eläinsuojissa, eläinsuojien laajennusosissa tai uusissa lantaloissa käytetään erilaisia tekniikoita, etäisyys määräytyy sen mukaan, mikä tekniikoista edellyttää pisintä etäisyyttä.

Mikäli eläinsuojan laajennusosan tai lannan varastointitilan laajennusosan vähimmäisetäisyysvaatimus ei täyty, laajentaminen ei lähtökohtaisesti ole mahdollista. Laajentaminen voi kuitenkin olla mahdollista eräissä tilanteissa asetuksen 3 §:n perusteella, jos siinä **säädetyt edellytykset** liitteen 1 vähimmäisetäisyyksistä poikkeamiseksi täyttyvät. Edellytyksenä on, että eläinsuojan laajennusosaa ja lannan varastointitilan laajennusosaa ei voida sijoittaa kiinteistöllä muulle soveltuvalla vähimmäisetäisyyden täyttävälle paikalle **ja** eläinsuojien laajennusosassa ja lannanvarastointitilojen laajennusosassa käytettävillä hajua vähentävillä tekniikoilla ja toimenpiteillä sekä paikalliset olosuhteet huomioiden **pystytään varmistamaan**, että toiminnasta ei aiheudu haitankärsijöille huomattavaa hajuhaittaa.

Jos edellä mainituilla toimenpiteillä tätä ei voida varmistaa, toiminnanharjoittaja voi myös esittää vanhoihin eläinsuojiin ja lantaloihin hajuhaittaa vähentäviä tekniikoita kokonaishajukuorman vähentämiseksi siten, että toiminnasta ei aiheudu haitankärsijöille huomattavaa hajuhaittaa.

10. Sovelletaanko liitteen 1. vähimmäisetäisyysvaatimuksia myös olemassa oleville eläinsuojille ja lantavarastoille?

Ei sovelleta. Etäisyysvaatimukset koskevat uusia eläinsuojia, laajennusosia ja lannan varastointitiloja. Laajennusosan etäisyysvaatimusta määriteltäessä huomioidaan kuitenkin

koko ilmoitukseen liittyvän toiminnan (vanhan eläinsuojan ja laajennusosan) kokonaiseläinmäärä.

11. Jos rakennetaan pelkkä eläinsuoja ilman lantaloita, noudatetaanko pisintä vai lyhintä etäisyysvaatimusta taulukossa eläinyksiköiden mukaan?

Tällaisessa tapauksessa voidaan käyttää tapauskohtaisen harkinnan perusteella tiiviisti katetulla tai katetulla lantalalla varustetun eläinsuojan etäisyysvaatimuksia. Tällöin on tapauskohtaisesti harkittava myös lannan kuljettamisesta aiheutuvat haitat.

Mikäli kyseessä on lietelannan pumppaaminen tiivistä putkistoa pitkin muualle käsiteltäväksi, voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella käyttää tiiviisti katetun lantalan etäisyysvaatimuksia.

12. Jos tila rakentaa laajennuksen, eikä tee uusia lantaloita eläinsuojan viereen, ainoastaan etälantalan. Tuleeko etälantalalle tehdä oma ilmoitus?

Ilmoitusmenettelyyn kuuluvat vain eläinsuojan läheisyydessä olevat lantalat. Etäsäiliöt huomioidaan lannan varastointitilana, mutta niiden sijoittamista ei käsitellä ilmoitusmenettelyn yhteydessä. Etäsäiliöt voidaan tarvittaessa luvittaa erikseen, mikäli viranomaisen katsoo luvanvaraisuuden edellytysten täyttyvän esim. naapuruussuhdelain mukaisesti.

13. Miksi sikojen taulukossa etäisyyksiä ja yksiköitä 3 000 saakka?

Etäisyystaulukossa sikojen kohdalla on enemmän eläinyksiköitä kuin yksittäisen eläinten ilmoitusmenettelyn raja on. Tämä johtuu siitä, että on sellaisia tiloja, joissa lihasikoja ja emakoita voi olla alle direktiivilaitosrajan (enintään 2 000 lihasikaa tai enintään 750 emakkoa). Lihasikojen ja emakoiden eläinmääriä ei lasketa yhteen direktiivilaitosrajoihin verrattaessa.

14. Jos ilmoitusmenettelyssä oleva eläinsuoja täyttää etäisyysvaatimukset, mutta naapurit kokevat vielä haittaa ja ovat kuulemisessa esittäneet mielipiteitä hajusta. Kuinka viranomaisen tulee reagoida? (Vastausta tarkennettu 27.3.2020)

Liitteen 1 etäisyystaulukot on laadittu hajun perusteella. Jos etäisyys on vähintään taulukon mukainen, ei nähdä tarvetta toimenpiteisiin. Voi toki olla muita tekijöitä, joiden perusteella

on tarpeen harkita lisämääräyksiä, esim. lannan jatkuvasta kuljettamisesta aiheutuvat haitat, eläinten siirroista ja kuljetuksista aiheutuvat haitat, säilörehun varastoinnista aiheutuvat haitat, melusta tai pölystä aiheutuvat haitat. Viranomaisen tulee varmistaa, että YSL 115 d §:n vaatimukset täyttyvät.

15. Lannanlevitysala lasketaan eläinsuojassa olevan eläinmäärän mukaan. Miten lannanlevitysala lasketaan, jos eläinmäärät vaihtelevat paljon?

Lannanlevitysalan laskemisessa on yleisesti käytetty toiminnanharjoittajan ilmoittamaa vuosikeskiarvoa. Tieto eläinmäärästä on mahdollista pyytää toiminnanharjoittajalta toiminnan seuranta ja valvontaa varten. Raportointivelvolliset tilat raportoivat eläinmääränsä valtion raportointijärjestelmään (YLVA). Tätä kautta myös kunnat saavat eläinmäärätiedon vuosittain. Tarvittava lannanlevitysala voi vaihdella vuosittain eläinsuojassa pidettävän eläinmäärän mukaan.

16. Sovelletaanko asetuksen 8 §:n määräystä kuolleiden eläinten varastoinnista tiiviillä pohjalla myös olemassa oleviin eläinsuojaiin, vaikka ilmoitusta vaativaa laajennusta ei tehtäisi?

Ei sovelleta.